

TASCAM DR-60D

Kombinovaný rekordér a mixer pro DSLR kamery s mnoha možnostmi.

TASCAM DR-60D

cena 8.256 Kč (bez DPH)

výrobce TASCAM
www.tascam.com
www.tascam.de

zapůjčil AudioMaster CZ a.s.
www.audiomaster.cz

O výhodách a nevýhodách natáčení videa pomocí fotoaparátů DSLR jsem již na stránkách tohoto časopisu psal před nedávnem v souvislosti s rozhraním pro zpracování zvukových signálů Azden FMX-DSLR. Tento přístroj splňuje beze zbytku základní požadavek práce se zvukem, a to co možná největší zvukovou kvalitu signálů předávaných do audio části DSLR. Tam se však skrývají jistá omezení daná skromnějším řešením audioobvodů a hlavně v mnoha případech fixní záznamovou automatikou (pomíjím nyní modernější přístroje, které již jsou vybaveny i manuálním řízením záznamové úrovně).

Nyní se dostávají na trh zařízení, které zvuk pro DSLR nejen zpracovávají a regulují, ale dokážou ho i zaznamenat. To je samozřejmě velká výhoda. Takové zařízení je schopno již v okamžiku snímání oddělit zvukovou stopu od obrazové (pořizují oddělený zvukový záznam), takže je možné zvuk separátně zpracovávat ve specializované zvukové aplikaci, aniž by bylo nutné jej izolovat od obrazu ve stříhovém videosoftwaru. Jedním z takových přístrojů, které v sobě spojují mixer i rekordér s pokročilými funkcemi, je TASCAM DR-60D, který si v tomto článku představíme. Jde o velmi zajímavou novinku, jejíž užitná hodnota je vzhledem k ceně velmi vysoká.

K ČEMU SLOUŽÍ

Jak již bylo v úvodu naznačeno, je TASCAM DR-60D integrovaný mixer a rekordér konstruovaný pro práci s DSLR kamerami. Je vybaven mnoha užitečnými i zajímavými vlastnostmi, z nichž ty nejdůležitější připomenou a okomentuji. Je určen pro zpracování a záznam zvuku z různých zdrojů, které při natáčení DSLR kamerami přicházejí v úvalu. Je uzpůsoben k pevnému mechanickému spojení s kamerou a společnému upevnění na fotostativ, signálové propojení se realizuje pomocí kabelů. Je škoda, že se výrobci kamer a mixerů nedohodli na použití např. vícepólového pevně instalovaného konektoru pro opravdu spolehlivé propojení. Podobné konektory (tak zvané „chytře sáňky“) se totiž u amatérských a poloprofesionálních videokamer

používají např. pro připojení externích mikrofonů naprosto běžně. TASCAM DR-60D však nemusí být vzhledem ke schopnosti záznamu s kamerou propojen vůbec. Souběžné natáčení smíchaného zvuku do kamery je však vítanou zálohou. TASCAM DR-60D má však i jiné možnosti průběžného zálohování, o nichž se ještě zmíním.

TASCAM DR-60D je velmi bohatě vybaven funkcemi, které bychom marně hledali i u složitějších a dražších zařízení. Nejdůležitějšími vlastnostmi, jimiž na sebe upoutává pozornost, jsou zejména možnost nahrávat dva simultánní soubory - jeden s nastavenou a druhý se sníženou úrovní, schopnost zaznamenávat čtyři zvukové kanály (resp. dvě stereofonní dvojice) a jejich stereofonní nebo monofonní mix, automatické započítí popř. ukončení záznamu při dosažení nastaveného úrovněvého prahu, automatické číslování záběrů, možnost nahrání synchronizačního tónu do záznamu i do kamery, možnost monitorování záznamu pořízeného technologií M-S a naopak použití M-S stereofonního mikrofonu, funkce limiteru a horní propusti a například také možnost zpětného monitoringu z kamery. V tomto výčtu jsem zmínil jen ty funkce, které jsou u zařízení této kategorie a určení nevšední. TASCAM DR-60D disponuje samozřejmě celou řadou dalších běžných schopností, které nacházíme u kompaktních zvukových záznamových zařízení.

VZHLED A PROVEDENÍ

TASCAM DR-60D má vhodně zvolené rozměry a velikostí se nijak neliší od podobných přístrojů jiných výrobců. Všechny boční panely jsou využity pro rozmístění přípojných a ovládacích prvků (přední panel tvoří víko prostoru baterií). Na první pohled je patrné, že plášť rekordéru je až na upevňovací polochu pro kameru celý plastový. Nejde o výtku, použitý plast je velmi kvalitní, jen mám obavu o stav a vzhled přístroje po intenzivním používání v terénu. Za pozornost stojí boční madla na stranách zadního panelu, kde jsou soustředěny nejdůležitější ovládací prvky. Tato madla patrně nemají sloužit ani tak k přenášení, jako spíše k ochraně regulátorů a tlačítek při překlopení přístroje. Dobrý nápad, navíc esteticky vydařený. U zadního panelu ještě chvíli zůstaneme. Jak již bylo řečeno, je na něm soustředěno ovládání vstupní i záznamové sekce. Dominuje mu samozřejmě displej s enkodérem pro zadávání a potvrzování různých voleb z nabídky menu. Pod displejem jsou logicky umístěny regulátory úrovně pro všechny vstupní kanály, pod nimi nechybí voliče základních stupňů jejich citlivosti a phantomového napájení. Pravou část tohoto panelu zabírá ovládání rekordéru, indikace záznamového

režimu a několik funkčních tlačítek. Vzhledem k rozměrům přístroje vycházejí ovládací prvky poněkud malé, ale jak jsem si ověřil, není to v žádném případě na závadu při práci. Naopak, po chvíli seznamování se ovládání zdá příjemné, vše je navíc logicky rozloženo a panel je tak velmi přehledný. Samozřejmě platí, že displej není nikdy dost velký, ale je nutno potvrdit, že i v tomto případě se na displej vešlo vše potřebné a že je dobře čitelný. Problémem zůstávají (jako u většiny podobných zařízení) indikátory vybuzení. Jejich dráha je s ohledem na velikost displeje krátká a navíc indikátory nejsou cejchované. To je citelný problém, zejména proto, že přístroj je koncipován pro profesionální použití a každý profesionál potvrdí, jak důležité je přesné a čitelné měření úrovně. Tvrzení, že v digitální doméně vše zachrání funkce normalizace v postprodukcí, je platné jen zčásti. Pro optimální využití zvukového řetězce je vždy výhodou mít záznam dobře promodulovaný. Je také potřeba mít na paměti, že reakce indikátorů na vstupní signál má malou prodlevu. LED indikátory špiček však reagují okamžitě.

Levý boční panel nese hlavní vstupní a výstupní konektory. Jde o dva Combo XLR pro mikrofonní nebo linkové vstupy a několik 3,5 mm jacků pro připojení k DSLR kameře a pro stereofonní zdroj signálu (stereofonní mikrofon apod.). Také tento vstup disponuje příslušným napájecím napětím (cca 5V) pro poloprofesionální stereofonní mikrofony.

Na pravém panelu najdeme zejména slot pro paměťovou SD (resp. SDHC) kartu do velikosti 32 GB, což je pro čtyřstopý záznam dostatečná velikost. Pod tímto slotem se nachází USB terminál pro komunikaci s počítačem (PC i Mac), který slouží také k připojení externího napájení ze síťového zdroje nebo externího akumulátoru, které je nutno dokoupit, nebo z USB sběrnice počítače.

Horní a dolní panel je využit pro připevnění DSLR kamery a uchycení celého kompletu na stativ. Obě uchycení jsou pevná a výsledkem je kompaktní celek. Kameru s rekordérem je

možné používat i bez stativu, docela dobře se drží, jejich hmotnost je snesitelná a vytváří pocit pevnosti a jistoty. Primární způsob použití je však v kombinaci s pevným stativem.

Pod kryt prostoru pro baterie lze vložit 4 alkalické baterie AA nebo akumulátory stejné velikosti. Při bateriovém napájení je rozhodující, je-li zapojeno phantomové napájení. Pokud je v činnosti, provozní doba se zkracuje podle údaje výrobce na cca 2,5 hodiny, což není nijak oslnivá

hodnota. Pozor proto na dostatečnou zásobu baterií při práci v terénu. O alternativním napájení již byla řeč, pokud se však o jeho použití nedočtete v manuálu, zůstane vám, tak jako zpočátku mně, utajeno.

PRÁCE SE SOUBORY

Uspořádání natočeného materiálu je zcela konvenční. Postupuje od nejvyšší úrovně - projektu - pomocí vytváření podsložek až o dvě úrovně dolů. Tak lze materiál přehledně organizovat podobně jako v profesionální praxi systémem Project, Scene, Take. Stromová adresářová struktura je vhodná i pro přenos dat do počítače. Generované názvy zvukových souborů v sobě obsahují některé důležité informace (např. číslo složky, záznamový mód a zdrojové vstupní kanály), což však celý název poněkud znepřehledňuje. Po delším užívání si obsluha na tento způsob patrně zvykne. Systém pojmenovávání lze do jisté míry uzpůsobovat.

ZKUŠENOST Z PROVOZU

Práce s přístrojem je velmi příjemná, s jedinou výjimkou, kterou je ovládání mixeru. Mixer je totiž na rozdíl od regulace úrovně pouze softwarový, což znamená, že práce s ním je zdoluhavá. Je nutné nejprve vybrat ovládací prvek (hlasitost - panorama popř. ekvalizace), pak provést nastavení a teprve potom přejít na další. Také výstupní rovněž necejchovaný ekvalizér se ovládá podobným způsobem. Z toho vyplývá, že optimálním způsobem použití bude vícecestný záznam s orientačním poslechovým mixem a finální mixáží v postprodukcí. Na mix během záznamu nelze příliš spoléhat, důležitější je práce s regulátory úrovně.

Zvukové parametry jsou, jak je u značky TASCAM obvyklé, na výborné úrovni. Hodnoty zesílení i kmitočtového rozsahu jsou plně konkurenceschopné v profesionálním provozu. Poněkud mě překvapila skutečnost, že také regulátory úrovně

pracují s jistým zpožděním, přestože se tváří jako obyčejné potenciometry s krajními dorazy. Inu, digitál...

Při práci jsem ocenil především možnost duálního záznamu, který chrání natočený, mnohdy unikátní, materiál před náhodným přebuzením. Příjemná je také možnost záznamu systémem M-S, která je zejména v audiovizuální postprodukcí velmi vítaná. Oceňuji také možnost záznamu synchronizačních impulsů. To je vlastnost u podobných výrobků málokdy vídaná a velmi přispívá ke snadné synchronizaci obrázi a zvuku ve střihových aplikacích.

Stojí jistě za připomenutí, že TASCAM DR-60D není nutné používat jen ve spojení s DSLR kamerou. Jeho koncepce umožňuje i samostatné použití a dává uživateli do ruky cenově přístupný a velmi kvalitní zvukové záznamové zařízení.

ZÁVĚR

TASCAM DR-60D je velmi zdařilým výrobkem. Doplňuje portfolio podobných přístrojů na trhu a v mnohém své konkurenty předčí. Vytčené nedostatky jsou daní za kompaktnost přístroje, snadnost obsluhy a také příznivou cenu.

Tento kombinovaný zvukový mixer a rekordér posouvá práci s DSLR kamerami v oblasti videa opět o něco dále. Dává tvůrcům v audiovizuální oblasti možnost přidat k cenově dostupnému a velmi kvalitnímu záznamu obrázi i velmi kvalitní zvuk, jehož příjem a záznam lze ovlivňovat podobně jako u cenově nákladnějších plně profesionálních přenosných rekordérů a mixerů.

Aleš Dvořák

